

ОСОБЛИВОСТІ НАПОВНЕННЯ БЮДЖЕТІВ РІЗНИХ РІВНІВ ТА НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Зерницька Крістіна Олександрівна,
здобувач вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: у роботі розглянуто особливості наповнення державних та місцевих бюджетів та напрями використання грошових коштів.

Ключові слова: бюджет, видатки, доходи, податки, фонди, фінанси.

Бюджет є головною ланкою фінансової системи держави. Динамічний розвиток та перебудова фінансових відносин висувають нові вимоги до побудови та устрою бюджетної системи та управління бюджетним процесом. Отже, бюджет повинен перетворитися на вагомий інструмент управління фінансовою системою та економічними процесами взагалі [1]. Питання змісту бюджетної системи, її складових, а також доходи та видатки бюджетів були предметом дослідження провідних вітчизняних та закордонних науковців. До них, зокрема, належать С.О. Булгакова, О.Д. Василик, І.О. Лютий, В.М. Опарін, І.Я. Чугунов [5], О.А. Самошкіна [5] та ін.

Доходи державного бюджету на 2023 рік передбачено у сумі 1329,3 млрд грн, з них: офіційні трансферти (19,1 млн грн); податкові надходження (1154 млн грн); рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів (97,2 млн грн); внутрішні податки на товари та послуги (761,7 млн грн); податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції (37,9 млн грн); інші податки та збори (2,7 млн грн); неподаткові надходження (154,9 млн грн); адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності (9,6 млн грн); інші неподаткові надходження (18,2 млн грн); доходи від операцій з капіталом (0,5 млн грн); цільові фонди (0,1 млн грн) [3].

Видатки державного бюджету на 2023 рік передбачено у сумі 2640,2 млрд грн. До них входять витрати на сектор національної безпеки й оборони країни (1141,1 млрд грн); охорону здоров'я (176,1 млрд грн); підтримку ветеранів (6,8 млрд грн); освіту (156 млрд грн); фонд розвитку підприємництва (16 млрд грн); соціальний захист та забезпечення (447,6 млрд грн) [4].

Місцеві бюджети – це фонди грошових коштів, зосереджені в розпорядженні місцевих рад та органів місцевого та регіонального самоврядування. За своєю структурою вони мають два фонди: загальний фонд, у якому доходи формуються за рахунок податкових надходжень, адміністративних послуг та спеціальний фонд, де сформований бюджет розвитку [5].

Доходи місцевого бюджету Миколаївської міської територіальної громади на 2023 рік спрогнозовані в розмірі 4,8 млрд грн. Надходження податків і зборів до обласного бюджету на 2023 рік прогнозується у сумі 1 млрд 654 млн 357,5 тис. грн. Основним джерелом надходжень є податок на доходи фізичних осіб, який

прогнозується у сумі 3951920 тис. грн. Міжбюджетні трансферти, що передаються з державного бюджету у вигляді субвенцій до обласного бюджету, і які є складовою дохідної частини обласного бюджету 2023 року враховано у сумі 448 млн 927,2 тис. грн. Місцеві податки та збори складають 497410 тис. грн. Акцизний податок складатиме 4250 тис. грн.

Видатки загального фонду бюджету на 2023 прогноуються у розмірі 4,1 млрд грн, а саме: фінансування програм соціально-культурної сфери та держуправління (2,6 млрд грн); житлово-комунальне господарство (459 млн грн); економічна діяльність (442 млн грн); реверсна дотація (468 млн грн); інші програми та заходи (108 млн грн).

Видатки спеціального фонду Миколаївської міської територіальної громади на 2023 прогноуються у розмірі 999 млн грн. До їх складу входять: транспорт і транспортна інфраструктура (422 млн грн); фінансування програм соціально-культурної сфери (222 млн грн); будівництво і регіональний розвиток (64 млн грн); житлово-комунальні господарства (90 млн грн); інші програми та заходи (199 млн грн).

Крім того, за основними сферами життєдіяльності міста розподіл витрат здійснено таким чином: освіта (1600 млн грн); транспорт, транспортна інфраструктура, дорожнє господарство (844 млн грн); охорона здоров'я (247 млн грн); фізична культура та спорт (187 млн грн); культура та мистецтво (167 млн грн); соціальний захист (179 млн грн); державне управління (412 млн грн) [6].

Підсумовуючи, можна сказати, що бюджет України на 2023 рік – бюджет воєнного часу. Спостерігається рекордний дефіцит бюджету у розмірі 1,3 трлн грн. Тобто з 2,6 трлн видатків Україна планує отримати половину у вигляді доходів, а іншу половину від країн Заходу та міжнародних фінансових організацій. Пріоритетним напрямом видатків є фінансування оборонного сектору країни, через військову агресію зі сторони російської федерації. Через це відбулося скорочення фінансування інших галузей. Щоб поліпшити ситуацію, треба провести переговори з міжнародними донорами та укласти угоди щодо обсягів та графіків надання грантової підтримки для їх включення до дохідної частини бюджету. На увагу заслуговує ідея формування «економічного рамштайну».

Що стосується місцевого бюджету Миколаївської міської територіальної громади, то можна сказати, що були максимально скорочені витрати, у т. ч. на благоустрій. Для покращення ситуації варто розширювати зовнішнє фінансування. Саме про гранти та кредити від міжнародних партнерів центральна влада говорить як основне джерело покриття дефіциту державного бюджету. У цьому напрямі варто працювати й на місцевому рівні.

Список використаних джерел

1. Чугунов І.Я., Качула С.В. Державна фінансова політика забезпечення соціального розвитку суспільства. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 2. С.87-98.
2. Освіта та самоосвіта: Бюджетні системи – сутність, розвиток та принципи побудови. URL: <https://referatss.com.ua/work/bjudzhetni-sistemi-sutnist-rozvitok-ta-principi-pobudovi/> (дата звернення: 19.02.2023).

3. Міністерство фінансів України: Бюджет 2023 року. Додаток 2. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_2023-582# (дата звернення: 19.02.2023).

4. Урядовий портал: Мінфін: Основні показники Державного бюджету України на 2023 рік. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-osnovni-pokazniki-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-na-2023-rik> (дата звернення: 19.02.2023).

5. Чугунов І.Я., Самошкіна О.А. Видатки бюджету в системі державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. Вісник КНТЕУ. 2019. № 2. С.103-121.

6. НикВести: Бюджет Миколаєва – 2023 в умовах війни: як буде заробляти та витратити місто. URL: <https://nikvesti.com/ru/news/politics/260465> (дата звернення: 19.02.2023).

Abstract: *The work examines the special features of filling state and local budgets and directions for the use of funds.*

Key words: *budget, expenses, income, taxes, funds, finances.*

Науковий керівник:

Мікуляк К. А.,

асистент кафедри

фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 336.7

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

Кугляр Анна Андріївна,

здобувач вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *розглянуто процес цифрової трансформації банківського кредитування, проаналізовано кількість наданих кредитів банками України у 2022 році. Зазначено низку переваг процесу цифровізації кредитування в Україні. Розглянуто цифрові тренди на ринку світового банківського кредитування, які вдосконалюють та прискорюють цей процес.*

Ключові слова: *трансформація, кредитування, світові тренди.*

Банки ще ніколи не мали такого різноманіття продуктів і послуг за асортиментом і обсягом, які вони пропонують клієнтам. Проте не слід забувати, що кредитування є ключовим фактором їх прибутковості та актуальності, а також є основою для встановлення тривалих відносин із клієнтами.

Питанням розвитку та впровадження цифрових технологій у банківський сектор займалися такі закордонні науковці, як Ф. Алле, С. Барнз, П. Валензуел, Е. Карлетті, Л. Коллінз. Серед українських дослідників зазначеній проблематиці присвячені праці А. О. Деркача, Л. В. Жердецької, О. В. Крухмаль, Ю. М. Петрушенка та ін.

Цифрове кредитування – новий етап, який передбачає високий рівень взаємодії з фінтех екосистемою і клієнтом. Споживач отримує швидке і легке